

С.С. Павлов // Наукові записки Інституту законодавства Верховної Ради України.
- 2020. - № 4. - С. 122-128.

Лукашевський Ярослав Олегович, магістрант
Жекало Ганна Іванівна, к.пол.н,
доцентка кафедри управління та адміністрування

ОРГАНІЗАЦІЙНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ НАДАННЯ СОЦІАЛЬНОЇ ДОПОМОГИ В КОНТЕКСТІ РЕФОРМИ ДЕЦЕНТРАЛІЗАЦІЇ ВЛАДИ

Децентралізація влади відбувається поряд із реформуванням адміністративно-територіального устрою і передбачає формування спроможних територіальних громад як базового рівня в системі публічного управління. Зміни у адміністративно-територіальному устрою полягають у зменшенні кількості районів та формуванні нових адміністративних одиниць – об'єднаних територіальних громад.

В контексті цих реформ реалізуються зміни і у соціальній сфері. Ці зміни полягають у розподілі повноважень між органами місцевого самоврядування та органами виконавчої влади, виконання повноважень у сфері соціального захисту на різних рівнях адміністративно-територіального устрою за принципами субсидіарності та децентралізації.

На рис. 1.1 зображено розподіл повноважень та функцій на базовому рівні відповідно до адміністративно-територіальної реформи та децентралізації влади.

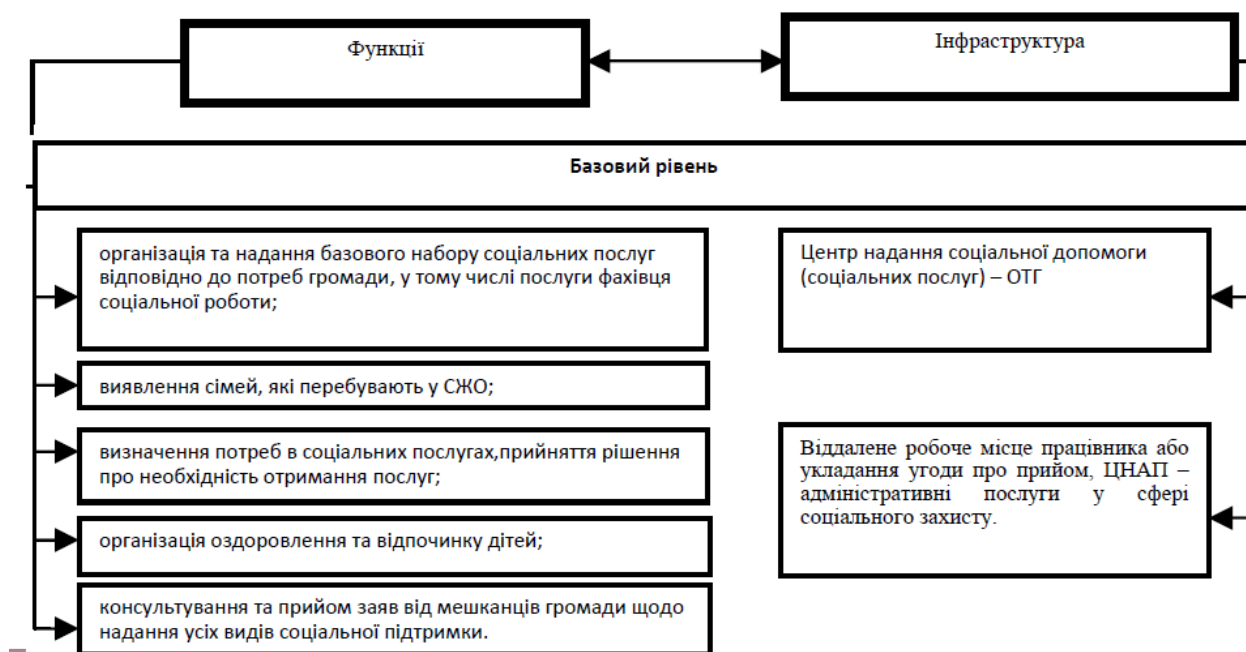

Рис. 1.1. Розподіл повноважень та функцій соціального захисту та соціальної допомоги на рівні громад [1].

Саме на базовий рівень передаються основні повноваження щодо організації та надання основного набору соціальних послуг відповідно до потреб громадян, визначення потреб у соціальних послугах, консультування та прийом заяв від громадян щодо надання соціальної підтримки.

Територіальна громада в контексті надання соціальної допомоги може реалізовувати власні та делеговані повноваження. Делеговані повноваження полягають в наданні соціальної допомоги законом визначеним групам людей. Державна допомога – це гарантований саме державою рівень матеріальної підтримки громадян (грошова виплата), яка надається у двох видах: державна соціальна допомога особам, які не мають права на пенсію, та інвалідам; державна соціальна допомога на догляд.

До делегованих повноважень територіальної громади у сфері надання соціальної допомоги належать наступні:

- підготовка пропозицій щодо встановлення за рахунок власних коштів і благодійних надходжень додаткових до встановлених законодавством гарантій щодо соціального захисту населення;
- вирішення питань про надання за рахунок коштів місцевих бюджетів ритуальних послуг;
- подання допомоги на поховання;
- вирішення питань про подання допомоги окремим категоріям громадян у будівництві індивідуальних жилих будинків, проведенні капітального ремонту житла, у придбанні будівельних матеріалів; відведення земельних ділянок для будівництва та садівництва.

Відповідно до реформи в міських та сільських ОТГ передбачено створення окремих представництв міністерства, спеціальних установ, які реалізовуватимуть соціальну політику у своїх громадах та спеціалізуватимуться на соціальному обслуговуванні та наданні соціальних послуг у своїй громаді.

Базовий рівень надання соціальних послуг у територіальних громадах в контексті реформи залежатиме від фахівця із соціальних послуг, який повинен паралельно співпрацювати із центром соціальних послуг та з сім'ями, що проживають в межах територіальної громади. А також забезпечувати взаємини із структурами охорони здоров'я, освітніми структурами, закладами соціального обслуговування, центром зайнятості, МВС та іншими структурами громади, району, області. Фахівець із соціальної роботи повинен добре володіти нормативно-правовою базою держави, знати всі організаційні аспекти забезпечення соціального захисту та соціальної допомоги. Водночас добре співпрацювати із населенням громади, знати всі їхні проблеми.

Фахівець з соціальної роботи регулярно інформує про права та можливості громадськості; допомагає по визначених видах соцпослуг;

розподіляє сім'ї по категоріям, направляє населення до відповідних служб на рівні району чи області. Щодо взаємодії з громадськістю, то фахівці повинні вислуховувати, фіксувати проблеми, пояснювати та радити громадськості [2].

Підсумовуючи, зауважимо, що в контексті реформи децентралізації влади змінились повноваження органів місцевого самоврядування, зросла роль громади та її можливості у соціальному захисті своїх мешканців.

На основі вивчення наукової літератури і ознайомлення з емпіричними дослідженнями останніх років нами виділено дві групи факторів, що впливають на ефективність соціальної роботи:

- зовнішні, на які з об'єктивних причин вплив управлінських органів і фахівців у сфері соціальної політики незначний (соціально-політичний і соціально- економічний розвиток, реформи);
- внутрішні, на які цей вплив досить великий (соціально- психологічний; управлінський, професіоналізм).

1. Соціально-політичний фактор у вигляді:

політичних рішень (закони, укази, постанови та інші державні нормативно-правові акти, які здійснюють вплив на соціальну політику в цілому і соціальну роботу зокрема);

зростання зацікавленості владних структур у вирішенні соціальних проблем громадян.

2. Соціально-економічний фактор у вигляді:

- всіх форм фінансування соціальних програм;
- матеріального стимулювання діяльності фахівців.

3. Соціально-психологічний фактор:

- сприйнятливості особистості спеціаліста до соціальних впливів і готовність до застосування нових знань, установок в різних умовах життєдіяльності;

- соціально-психологічний клімат в суспільстві в цілому, сім'ї і трудовому колективі.

4. Управлінський фактор:

- обсяг і якість взаємозв'язків між суб'єктами соціальної роботи;
- зворотний зв'язок між суб'єктами в контексті соціальної роботи;
- систематичний аналіз підсумків роботи управлінських органів, а також соціальних служб за певний період часу;
- якість нормативної документації і т.д.

5. Професіоналізм, що виступає «фоном», на якому діють інші чинники ефективності соціальної роботи.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ:

1. Міністерство соціальної політики України. Офіційний веб-сайт. URL: <https://www.msp.gov.ua/> (дата звернення: 16.07.2020).
2. Реформування системи управління у сфері соціальної політики в рамках децентралізації влади та реформи місцевого самоврядування. Міністерство соціальної політики. URL: <https://www.msp.gov.ua/> (дата звернення: 15.07.2020).